

มหาอุปราช

ดาบ

พระนิพนธ์

ของ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

พลอากาศโท หม่อมเจ้ารังษิยากร อาภากร

ณ เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส

วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๐๙

๑๙
๖297๓

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961116439

วันที่ 12 กย 137.
เลขทะเบียน 0472
เลขหมู่ ๑๐๗
๖๒๙๘๒

มหาอุปราช

ดาบณี

พระนิพนธ์

ของ

สมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

พลอากาศโท หม่อมเจ้ารังษิยากร อาภากร

ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส

วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๐๙

คำนำ

ม.ร.ว. ไพเราะ อากาศ ได้ปรารถนา ในงานพระราชทานเพลิงศพ พลอากาศโท หม่อมเจ้ารังษิยากร อากาศ อยากจะให้พี่น้องเขียนคำไว้อาลัยกัน สำหรับข้าพเจ้าแล้ว นับตั้งแต่ได้เข้ามาอยู่ในสกุล "อากาศ" เป็นเวลา ๓๗ ปี ในฐานะสะใภ้ หรือแม่ในวัยหม้ายแล้วก็ตาม รู้สึกว่าได้รับความอบอุ่นตลอดมา เพราะ เจ้าพี่ เจ้าน้อง ทุกคนก็ ตลอดจนเจนเชยและสะใภ้ด้วยกัน ต่างก็รักชอบสนิทสนมกลมเกลียวกันเป็นอย่างดีทั้งนั้น แต่โดยเฉพาะท่านรังฯ แล้ว ข้าพเจ้าอรรถจะมีโอกาสผูกพันกับท่านเป็นพิเศษไม่ได้ เพราะท่านทรงเป็นอนุชาร่วมอุทรองค์เดียวของพระองค์อาทิตย์ สามพี่รักของข้าพเจ้า ท่านว่าเร็นสนุกสนานเป็นนักกีฬา ทรงมีเสียงและอิริยาบถบางอย่างที่คล้าย "พ่ออาทิตย์" ของท่านอยู่มากด้วย ยิ่งกว่านั้นอีกซึ่งข้าพเจ้าใคร่ขอกล่าวไว้ ณ ที่นี้ คือ เมื่อพระองค์อาทิตย์ประจวบหน้า นายแพทย์มีความเห็นว่าจำเป็นจะต้องถวายการถ่ายโลหิต ขณะนั้นมีผู้อาสาถวายและชายโลหิตให้เป็นสับ ๆ คน แต่ก็หาหมู่โลหิตเดียวกันถวายหาได้ไม่ มีพบอยู่ในบุคคลคนเดียวเท่านั้น คือ ท่านชายรังฯ ท่านได้ทรงยินดีสละถวายถึงสองครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งข้าพเจ้าจำได้ว่าทำให้ทรงเปลี้ยมิใช่น้อย ข้าพเจ้าขอเทอดทูนน้ำพระทัย และความเสียสละอย่างสูง เพื่อช่วยชีวิตเจ้าพี่ของท่านครั้งนั้นไว้ อย่างมีรูป

ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจเป็นอันมากที่ไม่ได้มีโอกาส สนองคุณท่านเท่าที่ควร เพราะประการหนึ่ง ท่านมักต้องรับราชการอยู่ต่างประเทศเสียคราวละนาน ๆ และครั้งสุดท้ายเมื่อประจวบและเสด็จกลับมาจากมินดา ข้าพเจ้าก็เผอิญต้องไปต่างประเทศเสีย ครั้นกลับมาที่มัวแต่สาละวนอยู่กับกิจการกุศลที่ได้รับมอบหมาย และจำเป็นจะต้องรับทำให้ทันเวลาด้วย จึงไม่ได้ไปเฝ้าเยี่ยมที่โรงพยาบาลศิริราชบ่อยเท่าที่ควร แต่ก็คอยสดับรับฟังพระอาการอยู่เสมอ ไม่ได้นึกว่าท่านจะมาคว่นจากไปเร็วอย่างน่าเศร้าสลดใจเช่นนี้

ข้าพเจ้าได้พิมพ์หนังสือเรื่อง "คารณ" ถวายเป็นอนุสรณ์ ในงานพระราชทานเพลิงศพครั้ง เพราะเห็นว่าเป็นพระนิพนธ์ของพระองค์อาทิตย์ และ "คารณ" ก็เป็นชื่อที่ท่านได้ประทานแก่ธิดาคนที่ ๒ ของท่านรั้งฯ ด้วย

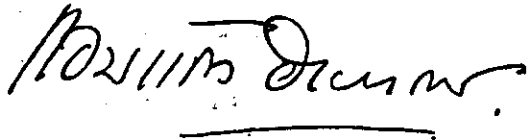
เมื่อปี พุทธศักราช ๒๔๘๖ รัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมและฟื้นฟูนาฏศิลป์ทุกด้าน และปรากฏว่า ประเทศไทยยังไม่มีมหาอุปการเลย พระองค์อาทิตย์จึงได้ทรงอาสาว่าจะพยายามประพันธ์และเรียบเรียงดู แต่การที่จะหาจักรีบรมมหาราชวังที่จะรับภาระแต่งขึ้นแต่ผู้เดียวนั้น ย่อมเป็นของยาก ฉะนั้นในการนี้ พระองค์ท่านจึงได้อาศัยท่านผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ ยุคล, ม.ร.ว. ป. เทวธิดา มาลากุล กับ ม.ร.ว. ประสิทธิ์ศักดิ์ สิงหรา เป็นที่ปรึกษาในการคิดเค้าเรื่อง แล้วจึงทรงนำเอาไปประพันธ์เป็นคำกลอน ส่วนดนตรีประกอบนั้น ได้ทรงแต่งตั้ง นายนารถ ฉาวบุตร กับ นาวาอากาศตรี โป สานติกุล เป็นผู้แต่ง และพระเจนศรัยงค์ กับ อาจารย์เคเกิน เป็นที่ปรึกษา

เพลงที่แต่งขึ้น ได้รับการบรรจุคำกลอนลงได้อย่างแนบเนียน และมีหลายตอนที่ได้อรรถรื่องทั้งเดี่ยวและหมู่บ้างแล้ว น่าเสียดายที่ดนตรีประกอบมหาอุปการเรื่อง "คารณ" ยังไม่ทันจะเสร็จสมบูรณ์ ก็มาเกิดการผันผวนทางการเมืองอย่างใหญ่หลวง เนื่องด้วยมหาสงครามโลกครั้งที่ ๒ เรื่อง "คารณ" จึงจำต้องยุติลงอย่างกระทันหันนับแต่บัดนี้มา

ข้าพเจ้าได้พิมพ์ "คารณ" คำกลอนครั้งแรกเป็นมิตรพลี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๐ และต่อมาเมื่อประสงค์จะพิมพ์แจกในงานศพ ม.ร.ว. เดิมแสวงไข กรรมสุด อีกในวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๔๘๘ เพราะเธออยู่ในหมั้นกับครั้งด้วยคนหนึ่ง ท่านหญิงเรงจิตรแฉง ท่านแม่ของเธอ เห็นว่าควรจะมีโน้ตดนตรีด้วย จึงได้ขอให้ นาวาอากาศเอก ชุนสวัสดิ์พิพัฒน์พร กับ นาวาอากาศตรี โป สานติกุล คัดโน้ตดนตรีเฉพาะทำนองเพลงมาลงพิมพ์ด้วย "คารณ" จึงได้มีสภาพสมบูรณ์ยิ่งขึ้น บัดนี้เป็นที่น่าภาคภูมิใจที่กรุณาได้ขออนุญาตพิมพ์ "คารณ" พร้อมกับพระนิพนธ์เรื่อง "หะซัน" และ "วาสน์ดี" ออกจำหน่ายแล้ว ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔

(๓)

ข้าพเจ้าขอตั้งจิตอธิษฐาน ขอให้ดวงวิญญาณของ เสด็จพระองค์อาทิตย์
หากจะสถิตอยู่วิมานสถานใด ได้โปรดทรงพระเมตตาเห็นชอบและชื่นชมในการที่
ข้าพเจ้าได้นำพระนิพนธ์ "ดารณี" มาตีพิมพ์เป็นอนุสรณ์ถวายในงานพระราชทาน
เพลิงศพ พลอากาศโท หม่อมเจ้ารังษิยากร อนุชาตฤกษ์ของพระองค์ด้วย กุศลผล
บุญใดหากจักพึงบังเกิดมี ขอได้ส่งผลถวายให้ทั้งสองพระองค์จงเสวยสุคติร่วมกัน
ในสัมปรายภพเทอญ.

(หม่อมกอบแก้ว อากาศ ๗ อุตฺตธา)

๒๓ มกราคม ๒๕๐๕

พลอากาศโท หม่อมเจ้ารังษิยากร อากาศกร

ประสูติ วันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๔๘

สิ้นชีพิตักษัย วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๘

ประวัติ

พลอากาศโท หม่อมเจ้ารังษิษากร อากาศ

พระโอรสในพลเรือเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์

และพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าหญิงทิพสมพันธ์

ประสูติ

- ณ วังนางเล็ง พระนคร วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๔๔๘ ทรงมี
เจ้าพี่เจ้าน้องรวม ๘ องค์
- ๑. ท่านหญิงจารุพัตรา อากาศ
- ๒. ท่านหญิงศิริมาบังอร เจริญสุวรรณ
- ๓. พลโท พลเรือโท พลอากาศโท พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์
เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา (สิ้นพระชนม์แล้ว)
- ๔. เรือตรี หม่อมเจ้าสมรบำเทง อากาศ (สิ้นชีพิตักษัยแล้ว)
- ๕. ท่านหญิงเรงจิตรแจรง อากาศ
- ๖. พันเอก หม่อมเจ้าคำแดงฤทธิ อากาศ (สิ้นชีพิตักษัยแล้ว)
- ๗. พลเรือเอก หม่อมเจ้า กระจิตพล อากาศ
- ๘. หม่อมเจ้า รุจยากร อากาศ

การศึกษา

- ๑. โรงเรียนมหาดเล็กหลวง
- ๒. โรงเรียนเตรียมซีฟอร์ด เพื่อเข้าราชนาวีอังกฤษ ๒๔๖๐
- ๓. เป็นนักเรียนนายเรือ ศึกษาวิชาในประเทศอังกฤษ ๒๔๖๒
Royal Naval College Greenwich อยู่เรือเอเรบัส เป็น
นักเรียนทำการนายเรือ ๒๔๖๒ อยู่เรือซโรปเซียร์ และเรือ
เควอนเซียร์ โรงเรียนปืนใหญ่ H.M.S. Excellent โรงเรียน
คอร์บีโค H.M.S. Vernon โรงเรียนการเดินเรือ H.M.S. Dryad
โรงเรียนการบินบกและทะเล Leuchars Calshot

- การครอบครั - ทรงทำการสมรสกับ ม.ร.ว. ไพเราะ กฤดากร
- มีบุตรธิดา - ๑. ม.ร.ว. ทิพเราะ อากาศ เกิด ๒๕ มกราคม ทำการสมรส
กับนายสุคนธ์ ศรีโชติ มีบุตร ๑. อรทิพ ๒. รวคนธ์
๒. ม.ร.ว. ดาราณี อากาศ เกิด ๕ พฤศจิกายน ๒๔๘๖
๓. ม.ร.ว. ชัยกร อากาศ ๒๔๘๑-๒๔๘๗
- การศึกษา - ทรงกอล์ฟ
- การรับราชการ - ขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการ ๑ เมษายน ๒๔๖๗
- ยศทหาร -
นักเรียนนายเรือ	๑ มีนาคม ๒๔๖๒	อยู่ประเทศอังกฤษ
นักเรียนทำการนายเรือ	๑ มกราคม ๒๔๗๒	„
ว่าที่นายเรือตรี	๑ เมษายน ๒๔๗๖	„
นายเรือตรี	๑ เมษายน ๒๔๗๖	„
ว่าที่เรือโท	๑๗ เมษายน ๒๔๗๘	
นายเรือโท	๑ เมษายน ๒๔๗๘	
นายเรืออากาศโท	๑ ธันวาคม ๒๔๗๘	
นายเรืออากาศเอก	๑ เมษายน ๒๔๘๑	
นาวาอากาศตรี	๑ เมษายน ๒๔๘๓	
นาวาอากาศโท	๑ กรกฎาคม ๒๔๘๕	
นาวาอากาศเอก	๑ กรกฎาคม ๒๔๘๗	
พลอากาศจัตวา	๑ มกราคม ๒๔๘๕	
พลอากาศตรี	๑ มกราคม ๒๔๘๗	
พลอากาศโท	๑ มกราคม ๒๔๘๘	
- ตำแหน่ง -
นักเรียนนายเรือ ศึกษาวิชา ณ ประเทศอังกฤษ	๑ มีนาคม ๒๔๖๒
นักเรียนทำการนายเรือ	๑ มกราคม ๒๔๗๒
ตำรองราชการกรมเสนาธิการทหารเรือ	๑๗ เมษายน ๒๔๗๘
ประจำกรมทหารอากาศ	๑ ธันวาคม ๒๔๗๘
เป็นนักบินประจำโรงเรียนการบินที่ ๑	๑๖ ธันวาคม ๒๔๗๘

(๗)

เป็นผู้บังคับหมวดบินที่ ๑ ฝูง ๑ โรงเรียนการบินที่ ๑
๑๘ ธันวาคม ๒๔๗๘

เป็นผู้บังคับหมวดบินที่ ๑ ฝูง ๑ กองบินน้อยที่ ๑
๑๐ เมษายน ๒๔๗๘

เป็นผู้บังคับหมวดบินทะเล กองเรือรบ ๑๒ สิงหาคม ๒๔๘๑

ไปรักษาราชการผู้บังคับฝูงบินที่ ๒ กองบินน้อยที่ ๑
๑ พฤษภาคม ๒๔๘๓

เป็นผู้บังคับฝูงบินที่ ๑ กองบินน้อยที่ ๑ ๑ มิถุนายน ๒๔๘๓

เป็นรองผู้บังคับกองบินน้อยที่ ๑ ๑ พฤษภาคม ๒๔๘๔

ไปประจำกรมเสนาธิการทหารอากาศ และรักษาราชการรอง
ผู้บังคับกองบินน้อยที่ ๑ อีกตำแหน่งหนึ่ง ๑๔ มิถุนายน ๒๔๘๕

ประจำกรมเสนาธิการทหารอากาศแต่ตำแหน่งเดียว
๑ พฤษภาคม ๒๔๘๖

ออกจากประจำการเป็นนายทหารกองหนุนไม่เบี้ยหวัด
สังกัดกรมเสนาธิการทหารอากาศ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๘

เป็นรัฐมนตรี ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๑

เป็นรัฐมนตรีสั่งราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๑

เป็นนายทหารกองหนุนไม่เบี้ยหวัด เพื่อรับบำนาญ
สังกัดกองบัญชาการกองทัพอากาศ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๑

พ้นตำแหน่งรัฐมนตรี ๘ เมษายน ๒๔๘๑

เป็นรัฐมนตรี ๑๕ เมษายน ๒๔๘๑

เป็นรัฐมนตรีสั่งราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๗ เมษายน ๒๔๘๑

- มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้เป็นนายทหารพิเศษ
ประจำกองทัพอากาศ ๑๑ พฤษภาคม ๒๔๘๑
- มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้เป็นราชองครักษ์พิเศษ
๑๔ มกราคม ๒๔๘๒
- พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรี ๓๐ มิถุนายน ๒๔๘๒
- เข้าประจำกรมเสนาธิการทหารอากาศ ๑ กรกฎาคม ๒๔๘๒
- เป็นนักบินประจำกอง ๒๐ กรกฎาคม ๒๔๘๒
- เป็นทูตฝ่ายทหารอากาศประจำสหรัฐอเมริกา & สิงหาคม ๒๔๘๒
- เป็นรองผู้บังคับกองบินรบ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๕
- มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้เป็นรองผู้บังคับการ
กองบินยุทธการ ๒๔ ธันวาคม ๒๔๘๕
- ไปเป็นผู้ช่วยเสนาธิการทหารอากาศฝ่ายยุทธการ
๑๘ กรกฎาคม ๒๔๘๘
- ไปทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของกองบินยุทธการอีกหน้าที่หนึ่ง
๑๐ สิงหาคม ๒๔๘๘
- ประจำกองบัญชาการกองทัพอากาศ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑
- โอนไปรับราชการกระทรวงการต่างประเทศ ในตำแหน่ง
เอกอัครราชทูต ณ กรุงมนิลา ๑ เมษายน ๒๕๐๑
- เป็นสำรองราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
๑ เมษายน ๒๕๐๑
- ราชการพิเศษขณะดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูต
- จัดการรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมราชินี-
นาถ ในการเสด็จพระราชดำเนินไปเยือนประเทศฟิลิปปินส์
เป็นทางราชการ

(๕)

- เป็นผู้แทนไทยในคณะกรรมการฟื้นฟูเกาหลี พ.ศ. ๒๕๐๒-๐๓
- เป็นผู้แทนไทยในคณะกรรมการประจำของสมาคมอาสา พ.ศ. ๒๕๐๓-๒๕๐๖
- เป็นผู้แทนไทยในการลงนามสมาคมอุตสาหกรรมในเอเชีย พ.ศ. ๒๕๐๖
- หัวหน้าคณะผู้แทนไทยในการประชุมคณะกรรมการเศรษฐกิจสำหรับเอเชียและตะวันออกไกล สมัยประชุมที่ ๑๕ พ.ศ. ๒๕๐๖
- เป็นสมาชิกในคณะผู้แทนไทยของการประชุม ระดับรัฐมนตรีต่างประเทศครั้งที่ ๒ ของสมาคมอาสา พ.ศ. ๒๕๐๖
- เป็นผู้แทนไทยในการประชุมคณะมนตรี ส.ป.อ. ครั้งที่ ๑๕ พ.ศ. ๒๕๐๗ ณ กรุงเทพมหานคร

พ้นจากตำแหน่งเอกอัครราชทูตและกลับไปดำรงราชการสำนักงาน
ปลัดกระทรวงกลาโหม ๑๕ กันยายน ๒๕๐๘

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย -

มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

มหาวชิรมงกุฎ

ทุติยจุลจอมเกล้า

เหรียญกล้าหาญ

เหรียญรัตนาภรณ์ชั้นสาม

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่างประเทศ -

Order of Sikatuna, Rank of Datu ของฟิลิปปินส์

Legion of Merit (Degree of Officer) ของสหรัฐอเมริกา

ชั้นที่พิทักษ์ ด้วยโรคพระหทัย

๓๐ ธันวาคม ๒๕๐๘

มหาอุปรากร

เรื่อง

ดา ร ณี

ผู้แสดง

พระราชา

พระราชินี

พระยุพราช

ดา ร ณี

มานนท์

ปรีชา

กษัตริย์แห่งกรุงชัยบุรี

พระราชโอรส

ชายาพระยุพราช

องครักษ์ประจำพระองค์ยุพราช

อำมาตย์ผู้ว่าราชการต่างประเทศ

สมุหราชมณฑลเข็ชร

ราชทูต แห่งสุวรรณนคร

ผู้บัญชาการทหารสูงสุด แห่งกรุงชัยบุรี

นอกจากนี้ยังมีหมู่เสนามาตย์, แม่ทัพ, นายกอง, ทหาร, คณะทูต, และราษฎร

หญิงชาย

มหาอุปรากร

เรื่อง

การณี

ฉากนำ

เค้าเรื่อง กาลเมื่อ ๒๐ ปีก่อน

ฉาก สมรภูมิ เวลาเช้าตรู่ ทิวทัศน์ไกล

ขวาของเวที เป็นเนิน ยอดเนินมีต้นไม้ใหญ่ยื่นออกมา

ซ้าย และกลาง ด้านหลังเป็นภาพบ้านเมือง มีบ้านเล็กๆ ตั้งอยู่เรียงราย ขณะเปิดฉากแสงไฟหมุกหมัว ไม่มีตัวละคร คนตรีทำเพลง “น้ากลัว” “เราใจ” เสียงกระสุนปืนใหญ่แหวกอากาศ เสียงเครื่องบิน ฯลฯ แสงไฟค่อยสว่างขึ้น มีควันหมอกลอยคลุมอยู่ เสียงปืนใหญ่ บินกล กังวาลขึ้น จนในที่สุดพอเสียงกระสุนปืนใหญ่ผ่าน บ้านเล็กถูกระเบิดปลิวขึ้นห่างๆ หมู่ทหารออกเดินผ่านไปเป็นพวกๆ จากนั้นบ้านเมืองถูกระเบิดมากขึ้น แสงแวบวับมากขึ้น พระราชา ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และแม่ทัพ นายกอง ออกเดินขึ้นไปอยู่บนเนิน ระหว่างนี้บ้านได้ระเบิดเกือบหมด คงเห็นแต่ควันและแสงไฟกรุ่นอยู่

ผ.บ.ก. สูงสุด ขกราบทูลพระราชาว่า เรากำลังเข้ายึดเมืองข้าศึก ตอนนั้นเห็นทหารที่ต้องบาดเจ็บเหนื่อยอดโรย และประชาชน ชาย หญิง เด็ก หอบเข้าของผ่านทหารช่วยพยุงพลเมือง ทหารช่วยอุ้มเด็ก ทหารคุมเชลย และช่วยพยุงเชลยผู้บาดเจ็บ ผ่านไปเรื่อยๆ

ผ.บ.ก. สูงสุด ข จึงกราบทูลว่า ด้วยเดชพระบารมีปกเกล้าฯ บัดนี้ฝ่ายเราได้ชัยชนะอย่างเด็ดขาดแล้ว

พระราชารับสั่งชมเชยความสามารถอาจหาญของทหารแล้ว รับสั่งว่า เราได้ชัยชนะแล้วจริง ทรงชี้ยังภาพต่างๆ แล้วรับสั่งต่อว่า แต่สิ่งที่เราต้องเสียไป และก่อ

ให้เกิดขึ้นด้วยการสงครามนั้น ชัยชนะไม่เป็นผลลบล้างได้ เพื่อความวัฒนาของชาติ บ้านเมืองและสันติสุขของชีวิตมนุษย์ ขอให้เรามุ่งหาทางป้องกันอย่าให้สงครามเกิดขึ้นได้อีกต่อไปเลย

ปิดม่าน

เค้าเรื่อง

ความเค็มมีอยู่ว่า พระราชาแห่งกรุงชัยบุรี มีพระบรมราโชบายที่จะเชื่อมความสัมพันธ์ไมตรีกับกรุงสุวรรณนคร ซึ่งเป็นประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกัน และไพบูลย์ด้วยประการทั้งปวง จึงส่งทูตไปเจรจาขอหมั้นพระราชบุตรแห่งนครนั้น ให้กับพระยุพราชโอรสของพระองค์ โดยที่พระยุพราชมิได้ทรงทราบในแนวพระบรมราโชบายนี้ จึงเป็นเหตุให้เกิดเรื่องต่อไปนี้ —

องก์ที่ ๑

ณ ท้องพระโรงแห่งกรุงชัยบุรี พระราชาพร้อมด้วยพระราชินีเสด็จออกในท่ามกลางแห่งหมู่เสนามาตย์ สมุหราชมณฑลเสวย จึงกราบทูลขอพระบรมราชานุญาตนำทูตแห่งกรุงสุวรรณนครเข้าเฝ้า ทูลกราบทูลข้อซึ่งตกลงยอมรับหมั้นของพระยุพราชตามที่ขอไป เมื่อคณะทูตถวายบังคมลากลับไปแล้ว พระราชาเสด็จขึ้นด้วยความโสมนัส เพราะนึกว่าการจะได้เป็นไปตามปรารถนา ข้าเฝ้าต่างพากันกลับกองเหลือแต่พระยุพราช ทรงปรับทุกข์อยู่กับองครักษ์ประจำพระองค์ว่า ตนได้หญิงคนหนึ่ง คือ นางสารณี เป็นชายา ทั้งพระองค์มีความเสน่หาในนางมาก ไม่อาจจะสละนางเพื่อทำตามพระราชประสงค์ของบิดาได้ องครักษ์จึงกราบทูลว่า เรื่องนี้เกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองด้วย ซึ่งอาจจะเป็นเหตุนำภัยสงครามมาสู่ประเทศได้ ขอได้ทรงไตร่ตรองให้ดี

ปิดม่าน

องก์ที่ ๒

ฉากอุทยานในวังของพระยพราช เบิกฉากด้วย "เพลงคู่" พระยพราชกับนางการณิ ชายา ปรีชาทันถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในชั้นแรกถกเถียงกัน ฝ่ายชายเห็นว่าควรปฏิเสศหมั้น ฝ่ายหญิงเห็นว่าควรยินยอม เพื่อประโยชน์ของบ้านเมือง แต่ในที่สุดพระยพราชได้ตกลงใจเด็ดขาดจะไม่ยินยอมตามพระราชบิดา (เพลงนี้เป็นเพลงเย็น ๆ เอื่อย ๆ)

ในขณะนี้ได้ยินเสียงขบวนเสด็จพระราชานางจึงหลบเข้าไป กงเหลือแต่พระยพราช พระราชา ราชินี เสด็จเข้ามาพร้อมด้วยอำมาตย์ ผู้ว่าการต่างประเทศ พระราชารับสั่งกับพระยพราชว่า ได้บอกตกลงกำหนดวิวาห์ไปแล้ว ให้พระยพราชเตรียมตัวที่จะเข้าพิธี

พระยพราชกราบทูลว่า จะปฏิบัติตามรับสั่งมิได้ เพราะมีชายาเสียแล้ว พระราชากริ้ว (ตอนนี้มีกรโตเถียงกันระหว่างพระราชากับพระยพราช และมีราชินีคอยระงับ "เพลงสามเสียง")

ในที่สุดพระราชารับสั่งให้ราชินีพายุพราชไประงับสติอารมณ์ เพื่อทรงดูว่า จะถือประโยชน์ส่วนตัวหรือประโยชน์ของประเทศชาติเป็นใหญ่ เมื่อราชินีพายุพราชไปแล้วพระราชาก็หันกลับมากริ้วอำมาตย์ผู้ว่าการต่างประเทศ ว่า เป็นต้นเหตุแห่งการยุ่งยากเหล่านี้ ให้จัดการหาทางแก้ไข

อำมาตย์ ๆ กราบทูลว่า อุปสรรคในเรื่องนี้คือนางการณิ ถ้าทำให้นางอันตรธานไปเสียก็จะหมดเรื่อง

พระราชารับสั่งถามว่า จะทำอย่างไร ?

อำมาตย์ ๆ กราบทูลว่า มีหลายวิธี แต่ถ้าจำเป็นก็ต้องทำลาย

พระราชาคงพระทัย และรับสั่งว่า จะรุนแรงไป

อำมาตย์ ๆ กราบทูลว่า จะขอรับเป็นภาระจัดเรื่องนี้ให้เสร็จสิ้นไป ขออย่าได้ทรงพระวิค

พระราชารับสั่ง จะอย่างไรก็ตาม อย่าให้เกิดเป็นเรื่องยุ่งยากในทางการเมืองขึ้นก็แล้วกัน

ปิดม่าน

องก์ที่ ๓

ฉากในห้องแต่งตัวบ้านของคาร์ดินัลในเวลากลางคืนตึกสงัด ภายในห้องเปิดไฟมีคมีแต่แสงจันทร์ส่องมาจากหน้าต่าง คนตรีเล่น “เพลงนำกลั้ว” เปิดฉากมีนายทหารสามคนถือดาบค่อยๆ เดินเข้ามา ทหารคนหนึ่งสะกดเครื่องตบแต่งคังโครมความขึ้น เสียงผู้หญิงร้องกรี๊ดจากทางด้านหลัง ซึ่งสมมุติเป็นห้องนอน แล้วนางจึงออกมาเปิดไฟฟ้าขึ้น และถามว่า พวกนี้เป็นใคร มาทำไม อำมาตย์ฯ ก็เลยเล่าความจริงและชี้แจงว่า พระยุพราชจำเป็นจะต้องแต่งงานตามข้อตกลงในสัญญา เพื่อความปลอดภัยของประเทศชาติ จึงต้องทำดังนี้ นางถามว่าหมายความว่าอย่างไร อำมาตย์ฯ ตอบว่า นางเป็นอุปสรรคในเรื่องนี้ ฉะนั้นจะต้องสละชีวิตเพื่อชาติ

นางจึงกล่าวว่า ถ้าชีวิตของนางเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติแล้ว นางยินดีจะสละให้ และยิ่งกว่านั้น ยังจะเป็นการป้องกันความเสียหาย อันจะบังเกิดขึ้นแก่คนที่นางรักยังชีวิตด้วย นางมีความเต็มใจ เชิญทำตามท้องประสงค์ นางเตรียมพร้อมแล้ว

เมื่ออำมาตย์ฯ ได้ฟังคำตอบเช่นนั้นก็บังเกิดความสงสาร และพุดขึ้นว่า เขาไม่อาจผ่านางได้ตามความคิดเดิม นางจึงย้อนถามว่า ถ้าเช่นนั้นทำอย่างไรจึงจะได้ผลตามที่ประสงค์เล่า

อำมาตย์ฯ จึงกล่าวว่า ขอให้นางออกไปเสียนอกราชอาณาจักร แล้วจะไปกราบทูลพระราชาและพระยุพราชว่า นางฆ่าตัวตาย แต่ในขั้นตอนนี้ ขอให้นางหลบไปพักอยู่ที่บ้านของเขา ซึ่งอยู่นอกเมืองนี้เสียก่อน เมื่อเรื่องสงบเรียบร้อยแล้ว จึงจะจัดการต่อไป นางจึงตกลงเห็นพ้องด้วย

ปิดม่าน

องก์ที่ ๔

ฉากห้องสมุกของพระราชา ในเวลาเย็น มีพระราชากำลังประทับทรงอักษรอยู่ อำมาตย์ผู้ว่าการต่างประเทศ ยืนคอยเฝ้าอยู่ในที่นั้นด้วย พอเปิดม่าน อำมาตย์ฯ ได้กราบทูลว่า “เรื่องนั้นเรียบร้อยแล้ว” พระราชาตกพระทัย และรับสั่งถามว่า

ฉานำ

(เพลงคู่ – ผู้บัญชาการทหารสูงสุด – ราชา)

ผู้บัญชาการทหารสูงสุด

เคชะจอมราชา พระอาณานิพันเกล้า ฝ่ายเราเข้าพันตู ต้อนศัตรูแตกหนี
ยิศธานีสำเร็จ มีชัยเด็ดขาดได้ ด้วยเคชะบาระเมศวรให้ท่วมเกล้าเราผอง

ราชา

ข้าขอบใจเหล่าท่านผู้หาญฮึก
ทางเกล้าวักล้นน้ำชมทุกกรมกอง
การสงครามคราวนี้เรามีชัย
ซึ่งตั้งหน้าฝ่าฟันอันตราย

เข้าสู่ศึกแสนดีไม่มีสอง
ทั้งเกล้าวักล้นยุทธศาสตร์สมชาติชาย
เพราะอาศัยกำลังท่านทั้งหลาย
อุทิศกายและชีวะตมเป็นชาติพลี

(เพลงเดี่ยว)

ราชา

แต่มองผลที่ได้ไม่คุ้มค่า
ย่อมยังความเวหนาน่าปรานี
ชัยชนะมิช่วยอำนวยผล
หรือสภาพบ้านเมืองรุ่งเรืองงาม
ย่อมประจักษ์ว่าสงครามคือความเสื่อม
จงมุ่งหน้าหาทางอย่าสร้างมัน

เช่นภาพผ่านไปมาหน้าเรา
สิ่งเหล่านี้คือส่วนแบ่งแห่งสงคราม
ยังชีพคนที่เสียไปในสนาม
ให้คงความงามไว้ได้เทียมทัน
ควรจะเอื้อมต่อไปเลิกไฟฝัน
และก่อกันมิให้ก่อการราว

(เพลงหมู่)

ประชาชน

อันผองภัยในโลกนี้มีต่าง ๆ
ภัยที่รานผลาญชีวะประชา
เมื่อไรหนอมนุษย์เราจะเขาสร้าง
หมายปรับปรุงมุ่งมานะพยายาม

แต่ละอย่างทำให้ไม่สุข
คงไม่มีอื่นใกล้ภัยสงคราม
และเห็นทางที่จะเริ่มเลิกheimห้าม
สร้างแต่ความวิวัฒนาสดาว

องก์ที่ ๑

สมุทร

สมเด็จพระจอมรัชคินทร์

หม่อม

เกษะจอมบดินทร์ มหินทร์ประชากร พระทรงทะนุบำรุง ผดุงเขตนิคมสถาวร
คุณกึ่งสาคร ฤๅแสงทินกรแลดูเด่น ทรงประสาทสุขสโมสร เหล่าราชภูวระรินเย็น
เป็นอิสระเสรี เกษะบารมีพระองค์ จงสุขสำราญวัน ทรงอานุภาพเพียบพัน บำราศ
เหล่าอรินทร์ร้าย คุจข้าถววยชัย ชะโย.

(เพลง – ราชา สมุทรราชมณฑลเชียร)

(ครึ่งเพลง ครึ่งร้อง)

สมุทรราชมณฑลเชียร

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีบาท
ด้วยราชทูตแห่งสุวรรณนักรา

บารมีบรมนาถปกเกล้า
ขอเข้ามาเฝ้าองค์พระทรงชัย

ราชา

เรายินดีที่จะพบท่านผู้แทน
จงนำเขาเข้ามาโดยไว

ทูตแห่งแคว้นมิไหพารเพื่อนบ้านใกล้
เราจะได้ฟังเรื่องราวข่าวสำคัญ

(เพลงเดี่ยว)

ราชทูต

ข้าพเจ้ายินดีที่จะทูล
ด้วยราชาแห่งข้าพระบาทนั้น
จึงยินยอมอ่อนตามความประสงค์
ให้หมั้นกับยุพราชชัยบุรี
แต่เนื่องด้วยทวยราษฎร์ชาติทั้งสอง
ตามชายแดนมิชุกทุกทิวา
ทรงเห็นควรต้องคว่นประกาศหมั้น
เพื่อระงับบัลบัคคิที่ร้าวราน

นเรนทร์ศรัยผู้ครองไอศวรรย์
ทรงผ่อนผันด้วยพระทัยมุ่งไมตรี
จะยกองค์ธิดามารศรี
ตามราชประเพณีโบราณมา
ไม่ปรองคองฆ่าฟันกันหนักหนา
จะนำมาซึ่งเหตุเภทภัยพาล
ให้ทรายกันทั่วธานีทรทุกถิ่นฐาน
คักเหตุการณ์แรงร้ายให้หายไป.

(เพลงสี่เสียง ราช่า, ราชินี, ปรีชา, ทศ)

ราชา

การที่พระราชาหมามีตร
เรารู้สึกเกษมเปรมฤทัย
การวิวาทครานี้จะคดียัง
ให้ทวยราษฎร์ลืมเรื่องเคืองรำคาญ

ยอมปลงจิตเห็นงามตามข้อไซ
และจะได้ประกาศเป็นราชการ
จะเป็นสิ่งส่งเสริมเพิ่มสุขสานต์
ซึ่งมีต่อกันแต่กาลโบราณมา

ราชินี

เราเจ้านายฝ่ายประเทศชัยบุรี
ที่ยุพราชชาติเราจะวิวาท
เพราะจะได้เจ้าหญิงผู้พริ้งเพรา

ร่วมฤทัยพร้อมกันช่วยทรรษา
กับองค์พระธิดาวิลาวัณย์
มาร่วมวงศ์พงษ์เผ่าเกษมสันต์

ปรีชา

ข้าพระบาทยินดีที่ทรงธรรม
เพราะจะช่วยสมานทางการเมือง
ทั้งสองชาติจะร่วมรักสามัคคี

ทำการหมั้นสำเร็จเสร็จด้วยดี
ให้หายช้อระกายเคืองเรื่องบัดสี
เป็นสุวรรณบัลลังก์เริ่มปรองคอง

ทศ

ข้าขอน้อมคำนับรับโองการ
จะขอนำคำคำรัสตรัสรับรอง
โอกาสนี้ข้ามีความปลื้มจิต
ที่การหมั้นสำเร็จเสร็จโดยไว

ที่ภูบาลทรงยอมพร้อมทั้งสอง
ทูลให้ทราบฝ่าละอองพระทรงชัย
ด้วยพระองค์ทรงฤทธิอัคิย์
ข้าขอขอบพระทัยทั้งสององค์.

(เพลงหมู่)

ทหาร — อ้ามาตย์ ข้าพระเจ้าบรรคาเสนามาตย์ ฉลองบาทจอมราชันอันสูงส่ง

สตรี ข้าพระบาทในนามแห่งนางอองศ์ ก็ก็ต้องค้ำภูวรินทร์ปิ่นประชา

พร้อม ขอถวายความยินดีที่ฝ่าพระบาท ทรงสามารถแหลมหลักเลิศหนักหนา

สตรี คำนินแนว (พร้อม) กรณีกัวยปรีชา

ทหาร

หวังวิวาท (พร้อม) ปรองคองสองนคร

พร้อม ย่อมยังผลที่จะผลิตสันติภาพ

สตรี

ให้ร่ำรอาบวัฒนาดีกว่าก่อน

อำมาตย์

ชัยบุรีจะสถิตย์สุภาพร

ทวยนิกรวีรรมย์สุขสมใจ

พร้อม

(เปลี่ยนเพลง)

พร้อม

ข้าพระบาททั้งมวลล้วนชื่นชม
ขอประสานพจน์ช่วยอำมาตย์ชัย

แนวนิยมคุณธรรมอันยิ่งใหญ่
ถวายแก่ภูวนัยและราณี

สตรี

ให้สองทรงนิรภัยและไร้ทุกข์

เสวยสุขปรีเปรมเกษมศรี

ทหาร

อำมาตย์

ทรงเจริญชนมานมัทวี

เฉลิมรัฐชัยบุรีช้วนรินทร์

พร้อม

(เพลงคู่—องครักษ์—ยุพราช)

มานนที

ข้าพระบาทยินดีที่ทรงศักดิ์

จะสมรักสมใจได้สุขสันต์

ยุพราช

ใครจะสุขสุขอะไรที่ไหนกัน

ก็ทรงธรรมจะวิวาหน์ายินดี

มานนที

ยุพราช

ตรงกันข้ามฉันกลับเห็นไม่เป็นสุข

จะมีทุกข์ทำไมไม่พอที

มานนที

อันความงามเจ้าหญิงยิ่งนารี

แต่สิ่งนี้มีใช่เรื่องเปลืองทุกข์เรา

ยุพราช

มานนที

ด้วยเหตุใดเป็นเช่นนั้น

ยุพราช

เพราะฉันมีตำราครองคู่อยู่ก่อนเก่า

มานนที

พระองค์มีชายา ข้าเหลือเคา

ยุพราช

ถูกแล้วเรารักกันมันกลม

มานนที

แต่ฝ่าบาทควรต้องมองขอบเขต

สันติสุขของประเทศยิ่งเหตุผล

ยุพราช

สันติสุขส่วนของเราเล่ามานนที

จะมีคนเห็นบ้าง ฤาอย่างไร

มานนที

เหตุทั้งนี้เกี่ยวกับตำแหน่งการเมือง

อาจก่อข้อระคายเคืองเป็นเรื่องใหญ่

คือชะนวนนำประเทศพบเภทภัย

ขอพระองค์ตรองไตร่ตรองให้ถี่.

องก์ที่ ๒

(เพลงคู่ — ยุพราช — คารณ)

นำประหลาดยอชีวิตที่อุปสรรค
มาพลันเกิดตรงกับวันบรรจบบี
ในยามนั้น ณ ที่นี้มีเราสอง
สองเราอันสองเราออกผลอดรำพัน
ทุกสิ่งที่แวกล้อมห้อมเราอยู่
แม้พยอมคั้นนมมีคอกบาน
ปวงกุหลาบและบุปผานานาพันธุ์
เมื่อแลเห็นก็คงเช่นวันนั้นเอง

จะแยกรักเราสองให้หมองศรี
แห่งคติเราทั้งสองได้ครองกัน
นั่งสนองน้ำคำจำแม่นมัน
เบี่ยมสุขสันต์สองใจใครจะปาน
ก็คงคล้ายทิวาที่คลาผ่าน
คงประทีนกลิ่นหวานเช่นกาสเพรง
ต่างพากันชูคอกออกปลั่งเปล่ง
คล้ายคอยเร่งเร้าช่วยอำนวยพร

คารณ

แต่วาระคติที่เราสอง
ซึ่งเป็นวันที่ชีวาปราศอวรณ์
ภาพเหล่านี้หากพระองค์จะทรงคิด
ก็เก็บไว้ในพระทัยของทรงธรรม
ส่วนสุขที่หม่อมฉันพลันได้รับ
เป็นโชคคิของบีที่ผ่านมา
นับแต่ันยอชู้ชู้ชีวิต
โปรดสลัดคักช้ออย่าอาลัย

ได้ร่วมห้องแรกเรียงอยู่เคียงหมอน
แสนสุขสมเมาะร่วมใจกัน
เห็นชีวิตรักแท้ไม่แปรผัน
เพื่อนรักฉันไผ่บ้างบางเวลา
นั้นยอมนับเกินกาตวาสนา
ประหนึ่งว่าหม่อมฉันเพียงผันไป
จงตั้งใจเชื่อช้ออย่าสงสัย
มอบพระทัยเป็นของชาติเกิดชาติเทอด

(เพลงคู่ — ยุพราช — คารณ)

ยุพราช

คารณพึงรู้ใจในเทียน
จะสลัดคักฉันได้ใจเหลือเกิน

รักหล่อนที่มีต่อฉันนั้นเฝืนเฝืน
เพื่อเชื่อเชิญหญิงอื่นเขาเข้าครอบครอง

คารณ

ยอช้อไปรคอย่าเข้าใจผิด
หม่อมฉันมิได้นึกว่าฝ่าละออง

ช้ออย่าคิดน้อยใจให้หม่นหมอง
จะไปเป็นคู่ครองของหญิงใด

ที่พระองค์ต้องวิวาทในคราวนี้
แต่คิดว่ายอดชีวิตมอบจิตใจ

ไซ้เพื่อเป็นสามีนารีไหน
และกายให้เพื่อชาติปราศภัยนั้

ยุพราช

ก็เป็นสิ่งจริงแท้แน่นอนอย่างว่า
แม้จะเป็นยุพราชแห่งชาตินั้น
ย่อมต้องมีความรู้สึกความนึกคิด
ฉันเป็นคนมิใช่เช่นตุ๊กตา

แต่หล่อนอย่าลืมระลึกนึกถึงฉัน
ก็คือคนเหมือนกันอย่างธรรมดา
จะมิยอมทำผิดจิตปรารณา
จะหยิบมาวางเล่นเห็นผิดที่

คารณ

หากไม่ยอมสละผลจากรัก
ในยามนั้นบรรดาประชาชน
เราจะยอมให้เลือดนองท้องแผ่นดิน
เพื่อความสุขเราสองได้ครองกัน

ก็จงจักเกิดสงครามตามวิถี
จะต้องเสียชีวิ้อเนกนันต์
ปวงประชาทั่วธานีทรสันทุขสันต์
เพียงเท่านั้นละหรืออ้าฤชัย

(เพลงครึ่งผูก – ยุพราช – มหาเด็ก – ราช่า)

ยุพราช

เอ๊ะนั่นเสียงขบวนบิตุราช

พระเสด็จประพาสไปหนไหน

มหาเด็ก

(เข้ามาทุก)

ขอกราบทูลแด่องค์พระทรงชัย

จอมผีไทเสด็จมาถึงหน้าวัง

ราช่า

(เข้ามาพร้อมกับราชินีและปรีชา)

อ้าฤชัย พ่อแวงมาหาเจ้าน

เพราะพ่อมีฐานะที่จะส่ง

จงเตรียมตัวเจ้าไว้ เมื่อได้ฟัง

ให้พร้อมพรังเพื่อส่งงานการวิวาท

ยุพราช

พระบิคาจอมปราบประทานโทษ

ขอพระองค์อย่าพิโรธโทษตุข้า

ต้องขอทูลบอกบัตขัดบัญญัติ

ราชา

การวิวาทความนี้สำคัญนัก
การที่เจ้าปฏิเสธเพราะเหตุไร

เจ้าเป็นบ้าไปแล้วหรือเจ้าฤชัย
ไม่ประจักษ์บ้างเลยหรือโดน
ท้าวพ่อไชร์สุกเส็งเร่งพาที

ยุพราช

ที่หม่อมฉันพลันต้องปฏิเสธ
ผู้นั้นคือภริยาร่วมชีวิต

ทอคพระเนตรให้เห็นเป็นสักขี

(คารณีถวาทคำนับแล้วเงยหน้าขึ้น)

ราชา

คารณี !

ยุพราช

อ้อองค์พระทรงธรรม

(เพลงสี่เสียง – ราชา – ราชนี – ยุพราช และปรีชา)

ราชา

เจ้าเป็นถึงยุพราชแห่งชาติใหญ่
ถึงกับกล้าฝ่าฝืนกฎสำคัญ
การที่เจ้าก่อเข็ญเช่นนี้ไชร์
เจ้าเป็นหนุ่มทำอะไรไม่ไคร่ตรอง

เหตุโดนจึงก่อข้อบวนบั้น
โดยค้อกันใช้สิทธิผิดทำนอง
จะนำภัยสู่ชาติราชภูรทั้งผอง
เจ้าจะต้องร้างหย่าคารณี

ยุพราช

ได้โปรดเถิดพระองค์ผู้ทรงศักดิ์
ข้าฯ เป็นคนยอมรักรักเสรี
หม่อมฉันจะไม่ยอมบปฏิบัต
เป็นหมากรุกการเมืองเรื่องอะไร

หม่อมฉันจักมิยอมให้ใครรกดขี่
ทั้งก็มีชีวิตและจิตใจ
สิ่งที่ขัดสิ่งที่ขึ้นฝืนนิสัย

ราชนี

การที่เจ้าตั้งค้อทำถือดี

ลูกฤชัยอย่าส่งเสียงเดียงบิดา
ผิดราชประเพณียิ่งนักหนา

เจ้าไม่ควรทวนใช้ซึ่งวาจา
เสียแรงแม่เองไซ้ไรไต่เลี้ยงเจ้า
ไม่ควรให้มารคาค้องอวารณ์

ซัดขึ้นพระบัญชาจอมนคร
มาแต่เยาว์เมื่อครั้งยังอ่อนอ่อน

ราชา

ฉันขอเชิญโฉมเฉลาพาเขาไป
เตือนให้เลิกสามานย์การอวดคิ

พอที่หล่อน ฉันขอพอเสียที
เพื่อทำความเข้าใจให้ถ้วนถี่
ให้รู้จักหน้าที่โดยดีพลัน

ปรีชา

ขอเทชะผ้าสะอองธุลีบาท
โปรครระงับคัมพิโรธเถิดทรงธรรม

บงกชมาศปกเกล้า ๆ เกษมสันต์
เพราะมีทางป้องกันอันตราย

ราชา

ท่านมีทางอย่างไรเร่งพาที
เพราะเรื่องนี้ก็เป็นนโยบาย
นอกจากนั้นมันเป็นความดำริ
ก่อนเสนอเหตุใดไม่นำพา

อย่ามัววีรโรไปให้เนิ่นสาย
ซึ่งพวกท่านทั้งหลายแนะนำมา
นำคำเห็นว่าเจ้าเซลานักหนา
กันกว่าอุปสรรคจักพึงมี

(เพลงคู่ — ราชา — ปรีชา)

ปรีชา

ไม่เป็นไรมิได้ พียะคะ
ถึงอุปสรรคหนักแท้แต่ก็มี
แม้มีอาจสามารถปลอบโยนให้
เล็กกับนางคารณที่ทรงครอง

ไม่ควรจะกังวลหม่นหมองศรี
หนทางที่จะแก้ไขให้ปรองคอง
หน่อทรงชัยหันกลับรับสนอง
ก็จักต้องให้นางนั้นอันตราย

ราชา

อันตราย ท่านหมายความว่าอย่างไร
วิธีไฉนจะใช้ดำเนินการ

ฉันยังไม่เข้าใจในคำขาน
ให้ค้นอันตรายานสูญหายไป

ปรีชา

เมื่อมีความจำเป็นเช่นนี้แล้ว
จะมัวเฝ้ายาเริงเกรงสิ่งใด

เพื่อให้ชาติผ่องแผ้วภัยกษัตริย์
ก็จำต้องลองใช้การทำลาย

ราชา

ฉันพอเภาความคิดไม่ผิดแน่
ไม่ได้เ็นะอย่าก่อกรรมทำวุ่นวาย

ท่านนึกแต่จะฆ่าเขาเองง่ายดาย
ฉันไม่หมายจะฆ่าคาร์ณี

ปรีชา

ข้าพระบาทตั้งใจใฝ่อาษา
เพื่อให้เรื่องเคืองเข็ญกลายเป็นดี

ไปจัดหาทางแก้ทุกวิถี
มิให้เคืองฝ่าธุลีพระทรงธรรม

ราชา

เอาตกลงฉันจะจำคำรับรอง
ให้เรื่องนี้สำเร็จเสร็จโดยพลัน

ท่านจะต้องรีบไปแก้ให้ฉัน
เพราะท่านนั้นเป็นผู้ก่อช้อกกังวล

องก์ที่ ๓

(เพลง คนตรี)

ทำเป็นเพลงนำกลัว บ่งให้เห็นว่าจะมีเหตุร้าย แล้วก็ค่อยเบาลงตามผีเท้าของทหารซึ่งย่องเข้าพร้อมกับอำมาตย์ปรีชา จนกระทั่งทหารคนหนึ่งสะกูดของทำให้เกิดเสียงโครมครามขึ้น เพลงจึงคั่งขึ้นในทำนองทำให้ตกใจ และเพื่อประกอบกับเสียงร้องกรี๊ดของคารณี ไฟเบิ่กขึ้นแล้ว จึงร้องบทของคารณี.

(เพลงคู่ - ปรีชา - คารณี)

คารณี

นั่นใคร ? ไยเข้ามา ! อ้าทหาร

ปรีชา

(ภายหลังอินจังงังอยู่สักครู่)

ให้ชาติเรายืนยงอยู่คงทน

เราเข้ามาในบ้านเพื่อเสาะผล
และผ่านพันอุปสรรคเรื่องหนักใจ

คารณี

ท่านใช้คำกำกวมอย่างประหลาด

จนมิอาจจะทายความหมายได้

ปรีชา

ชาติของเรากำลังจะประสบภัย
สถานการณ์ที่เป็นอยู่เช่นนี้
จึงจำเป็นที่เราต้องเข้ามา

อย่างยิ่งใหญ่เหลือล้นคนหนา
เพราะเทวีโดยแท้แน่นักหนา
ในเคหาโดยรีบริดเพื่อจัดการ

คารณี

ท่านจะมาฆ่าฉันนี้หรือไร
เมื่อท่านเห็นฉันเป็นเช่นตัวมาร
อย่าว่าแต่ชีวิตจะปลิดปลอด
ฉันก็ยอมพร้อมสิ้นด้วยยินดี
แม้ฉันเป็นเพียงแต่หญิงก็จริงอยู่
ก็สละได้ทุกอย่างยอมวางวาย

ฉันยอมให้ท่านประคองกันสังหาร
นำภัยพาลสู่ผไทชัยบุรี
แม้เสียหมดความรักและศักดิ์ศรี
เพื่อชาติพลีสละได้ไม่เสียกาย
แต่เมื่อรู้ว่าชาติจะเสียหาย
โดยมุ่งหมายให้ชาติปราศภัยันต์

(เพลงเคซิว ปรีชา)

ปรีชา

ความรักที่ท่านมีต่อยุพราช
เมื่อได้ฟังถ้อยคำที่ร่าเริง

และต่อชาติอย่างสุดซึ้งทรงใจฉัน
ทำให้ฉันรู้สึกนึกเวทนา

คารณ

ถ้าเช่นนั้นท่านจะทำอย่างไร
หรือมีผลตามโครงการที่ท่านกะมา

จึงจะให้สมมาตย์ปรารถนา

ปรีชา

ทำไฉนจะให้หน่ออกษัตริย์
ว่าตัวท่านได้ตายวายชีวิต

ฉันจะหาทางระงับดับคดี
ทรงทราบซัดโดยประจักษ์เป็นสักขี
ต้องค้นคว้าหาวิธีดำเนินการ

(คนตรีเล่นเป่าต่างๆ ปรีชานั่งตรีครองสักครู่ จึงร้องต่อ)

เอาอย่างนี้เถิดจะดีกว่าสิ่งไหน
แล้วฉันจะกราบทูลพระภูบาล
แต่บัดนี้ท่านควรคว่นเตรียมของ
ไปบิณฑังบ้านฉันนอกเวียงชัย

คือท่านต้องศูนย์ไปไกลถิ่นฐาน
ว่าท่านผลาญชีวิตถึงบรรลัย
เพราะจักต้องย้ายเคหาที่อาศัย
เพื่อลวงให้ปวงชนพินสงกา.

องก์ที่ ๔

(เพลงสามเสียง – ปรีชา – ราชา – ราชนี)

ปรีชา

ค้ายเคชะบารมีของทรงธรรม์
เพราะนางนั้นได้ตายวายชีวา

เรื่องการณ์นั้นหมกบังมิด
ข้าฯ จึงมาถวายซึ่งรายงาน

ราชา

การณี่ ชีวันถึงบรรลัย

ท่านฆ่าเขาหรือไรรุ่งไขชาน

ปรีชา

หามิได้มิได้ฆ่ายพพาน
ให้เธอทราบเหตุการณี่ที่ผ่านมา
เพราะยุพราชเจียวณ้อย่างรุนแรง
พอเธอทราบแก้เข้าเท่านั้น
เธอก็ปล้นสังหารตนจนม้วยมรณ

เพียงไปหานงคราญเพื่อชี้แจง
สถานการณี่ภาราน่าแสง
ขัดแย้งไม่วิวาห์สถาพร
ว่าอุปสรรคสำคัญคือตัวหล่อน
เพื่อจะให้นครพันกษัตริย์

ราชา

อนิจจา การณี่คนดีเอ๋ย

กะไรเลยไม่ควรต่วนทวนหัน

(สั้นกระดิ่งเรียกมหาดเล็ก ๆ เข้ามาจึงร้องต่อ)

จงตามยุพราชามาโดยพลัน

บอกว่าฉันจะแถลงแจ้งคดี

(รับส่งกับปรีชา)

ในโลกนี้ไม่มีใครใจเด็ดขาด
สมควรที่ตัวข้าจะปราณี่

ที่รักชาติเท่าเทียมมารศรี
แต่ครอบครวัเทวีผู้มีคุณ

ราชนี

ฉันไม่นึกเลยว่าการณี่
ถึงสลัดศักดิ์สินยอมสิ้นบุญ

เจ้าจะมีน้ำจิตคิดหันหัน
สนองคุณชาติตนจนตัวตาย

ปรีชา

อำทรงธรรม์คั้นนั้นข้าพระบาท
ภายยังติดตาอยู่ไม่รู้วาย
จึงจำต้องทูลลา มหาราช
เมื่ออาการค่อยหายคลายเมื่อไร

แสนอนาถเมื่อเห็นร่างนางสลาย
ทำอย่างไรก็ไม่หายเศร้าหทัย
ไปพักอยู่ยังนิवासน์นอกกรุงใหญ่
จะกลับมารับใช้จอมประษา

(ปรีชาออกจากที่เฝ้า ยุพราชเข้า)

(เพลงสามเสียง – ราชา – ราชนี – ยุพราช)

ราชา

อ้าฤทัยใจคอพอรันทก
ซึ่งต้องแจ้งแกล้งแก่ลูกยา
การณี่เมียเจ้าเขาคียิ่ง
เขารักชาติรักเจ้าเฝ้าชื่อตรง

เพราะมีเรื่องเศร้าสลดเป็นหนักหนา
จงอุทิศสำท้อใจให้มันคง
เป็นยอดหญิงเลิศล้วนควรประสงค์
ถึงยอมปลงชีพม้วยด้วยภักดี

ยุพราช

(หัวเราะ)

แห่มขันจริง ขันจริง ยิ่งสิ่งไหน

พระมาลย์ลูกโยให้ขวัญหนี

ราชนี

พ่อและแม่ทั้งสองหมองฤดี
เราเห็นใจที่เจ้าจะเศร้าโศก
ลูกของแม่เชื้อองค์พระทรงธรรม

ที่โถมยงการณี่สิ้นชีวิต
วิปโยคอาลัยในจอมขวัญ
กุมสติไว้ให้มันอย่าผันแปร

ยุพราช

กลอุบายคั้นคั้นฝืนความนัย
ข้าฯ รู้จักการณี่คั้นกแล

พระบิดาข้าฯ ไชรีไม่เชื่อแน่
หล่อนไม่สาระแนเป็นแน่นอน

ราชา

เมื่อเจ้าไม่ประนอมยอมเชื่อพ่อ
จะประจักษ์ว่านางไค้ม้วยมรณ
อันการที่โถมงามถึงความตาย

ก็อย่ารอรีบจูไปตุ่ก่อน
ทุกสิ่งจริงแน่นอนคงวาจา
พ่อรู้สึกนึกเสียดายเขานักหนา

(ตรัสกับราชนี)

เข้าข้างในด้วยกันเด็กขวัญตา

(ตรัสกับยุพราช)

ขอเจ้าอย่าหมองหม่นจนมากมาย

(เพลงคู่ — มานนท์ — ยุพราช)

มานนท์

ฝ่าพระบาทเรื่องนี้มีความจริง
โปรดเชื่อว่า เธอหนึ่งนางวาย
แต่เรื่องนางฆ่าตัวด้วยสังสัย
ว่ามนตรีปรีชาเคยพาที
เขาพูดว่าจะต้องลองทำลาย
เมื่อคืนนี้ท่านมนตรีรีไป
นี่แหละเรื่องเคืองชฎเป็นเช่นนี้
เขาคงฆ่าคาร์ณีนีให้วายวาง

คาร์ณียอกหญิงชีพสลาย
ข้า ๆ ใจหายที่ตองทุลมูลคดี
เพราะข้า ๆ ได้ยินกับหูรู้ถ้วนดี
เรื่องเช่นนี้กับองค์พระทรงชัย
ชายาของเจ้าชายให้จงได้
บ้านทรามวักกับทหารคงผลาญนาง
ข้า ๆ เห็นทีมีเค้าจึงเล่าอ้าง
ข้อสงสัยคงไม่ห่างจากความจริง

ยุพราช

ตามเรื่องราวที่เจ้าเล่ามานั้น
เจ้าปรีชาคงพาพวกไปยิง
เขาคอนนี้แต่ไหนแต่ไรมา
มีนิสัยเหิมเห่อทะเยอทะยาน
แต่เรื่องนี้จะประนอมยอมไม่ได้
จะขยี้เจ้าคนนั้นจนมันแบน
มานนท์จงไปค้นเอาตัวมัน

ฉันเชื่อมั่นว่ามันฆ่าแม่ยาหญิง
คาร์ณีหล่อนจริงทุกประการ
ฉันชังหน้าเพราะมันวุ่นคอยจุ่นจ้าน
คอยต้องการความชอบเครื่องตอบแทน
ต้องทำให้ต่างต่างอย่างสาแสน
สมความแค้นที่มันทำให้เข้าใจ
มาหาฉันเถียวนี้ให้จงได้

มานนท์

บ่วยการเปล่าเขาทุลลาบีนผีไท

เพื่อออกไปพักอยู่นอกบุรี

ยุพราช

ถ้าเช่นนั้นเตรียมม้าคอยทำฉัน
ไปหาม้ามาเดิคนายอ่าข้าที

จะผายผันตามไปให้เร็วจี
เร็วเร็วซื้อยาฆ่าไปฆ่ามัน

องก์ที่ ๕

(เพลงคู่ – การณ์ – ปรีชา)

ปรีชา

ฉันจะงอคอกชมท่านไม่ได้

ท่านมีใจดีเหลือจงเชื่อฉัน

การณ์

ประทานโทษโปรดย่ามายอกัน

คำเช่นนั้นฉันไซ้ไม่ต้องการ

ปรีชา

การณ์ไม่ควรที่จะโกรธซ้ำ
ให้แก่ชาติทวยราษฎร์และภูบาล
ก็เพราะเรามีน้ำใจใฝ่รักชาติ
ถึงสลัดคัตสวาทเพื่อชาติพลี

ฉันทำเพื่อรักษาสุขะสถานดี
ที่ทำการสำเร็จเสร็จด้วยดี
อย่างเด็ดขาดยอมสละละสุชี

การณ์

ขอเสียที่ย่ามายอไม่ขอฟัง

ปรีชา

พระราชายังร่ำพันคำสรรเสริญ
ควรสขมนักว่ารักชาติจริงจัง

ฉันขอเชิญหล่อนจำคำรับสั่ง
แม้ชีพยังสละให้ ไม่เสียกาย

การณ์

ที่ทรงชมก็เพราะองค์พระทรงฤทธิ์
ที่แท่นั้นฉันก็มิได้ตาย

เข้าใจผิดว่าชีพฉันนั้นสลาย
จงม गयाชมไปทำไมกัน

ปรีชา

แต่การเรื่องนี้สำเร็จไป
ชาติจึงได้ผ่านพ้นผองภยันตร์
ทว่าฉันนี้เชื่อว่าอนาคต
เป็นนารีที่โลกพึงนิยม
เป็นเยี่ยงอย่างครุณกุลธิดา

เพราะท่านได้ประนอมยอมผ่อนผัน
ถึงไม่สูญชีวิตก็ควรชม
จะปรากฏว่าท่านนั้นเหมาะสม
เช่นปฐมสตรีที่ตึงาม

คารณ

ขอทวยเทพการุณครุณราม
แต่จะพுகันไปทำไมเล่า
เพราะฉะนั้นต้องขอพ้อเสียที

แต่ตัวข้ากลับประสงค์ตรงกันข้าม
อย่าพบความผูกพันเหมือนฉันนี้
สำหรับแต่จะเศร้ารำลึกศรี

ปรีชา

แม้เจ้าจะต้องไปไกลถิ่นฐาน
โดยไม่ต้องอาหารอันหทัย

การณโณมยจงเข้าใจ
จะจัดการที่อยู่เลี้ยงดูให้

คารณ

ฉันขอบใจที่ตั้งจิตคิดเมตตา

ปรีชา

ขอแต่ท่านจงได้ให้คำมั่น
มิให้เรื่องเผยแพร่ออกมา

แก่ตัวฉันว่าจักช่วยรักษา
ให้ถือว่าเป็นความลับสำหรับตน

(เสียงผู้เฒ่ามาดิ่งขึ้น)

เสียงม้าวิ่ง

คารณ

จริงแล้วซี

ปรีชา

นี่ใครกัน
ท่านต้องหลบเข้าไปเสียให้พ้น

ใครค้นค้นมาโยให้จงน
ถ้าเขาเข้ามายลจะเสียที

(ปรีชาออกคารณให้หลบ-บุพราชเข้ามา)

(เพลงคู่ - สุพราช - ปรีชา)

ปรีชา

ฝ่าพระบาท อุตส่าห์มากลางคืน
ทรงประทานเกียรติยศอย่างมากมาย

เป็นเวลาติดดินจนถึงนี้
เกล้า ๆ ยินดีที่พระองค์เสด็จมา

ยุพราช

ฉันมิได้มาให้เกียรติยศ
ฉันมาเพื่อแก้แค้นแทนภรรยา

เจ้าจงกทำตลกยกย่องข้า

ปรีชา

กับชายา ข้า ๆ ไม่มีที่เกี่ยวข้อง

แก้แค้นด้วยข้อหาอะไรกัน
ไม่ฟังต้องกริ้วโกรธไปรดเชื่อมัน

ยุพราช

ฉันไม่เชื่ออย่าส่งเสียงเถียงคือฉัน

เพราะท่านนั้นเป็นผู้ฆ่าคาร์ณ

ปรีชา

เกล้า ๆ มิได้ก่อกรรมทำความชั่ว

ยุพราช

จงเตรียมตัวที่จะตายกลายเป็นผี

ปรีชา

ฝ่าพระบาทไปรดพักพิงสักที

เกล้า ๆ ไม่มีควมผิดสักนิดเดียว

(ยุพราช ชักดาบจะแทง ปรีชาถอยหนี คารณวิ่งออกขวางหน้าพอดีต้องดาบยุพราชตัดล้ม)

(เพลงเคี้ยว - คารณ)

คารณ

ไอ้ฤๅชัย, ฤๅชัย, ชื่นใจน้อง
ใยพิโรธโกรธกริ้วเสียจริงเจียว

อ้า-อ้า-พระไม่ควรต้องฉุนเฉียว

ยุพราช

(ชี้ปรีชา)

เพราะมันเทียวฉันทิ้งฆ่า คารณ

คารณ

ทุลหม่อมแก้วอย่าโกรธหลงโทษเขา
ให้ทรงเผ่นฉิวฉุนชุนฤๅ

กรรมของเราเองไซ้ไรไม่พอที่
มิทันรีรอแลให้แน่ใจ

ก่อนที่น้องจะตายวายชีวิต
 ให้อุทิศส่้าทรงหวังตั้งพระทัย
 ปฏิบัติหน้าที่ที่มีมา
 อย่าให้ชาติทวยราษฎร์อนาทร
 โดยทรงหย่อนผ่อนตามปีตุนาด
 เกิดประโยชน์สมคำเคยร่าพัน
 อ้า-ฤๅชย์, ฤๅชย์, ยอดชีวิต
 ในชาติหน้าให้เราอยู่คู่กันนาน
 อ้าฤๅชย์ เข้ามาใกล้อยากเห็นพักตร์
 ฤๅ..... ชัยเชื่อหม่อมฉันโปรดสัญญา

ไกรจงจิตทูลขอเป็นข้อใหญ่
 คอยรับใช้ประเทศชาติราษฎร์
 เกรียมกำลังพระปัญญาอย่าย่อหย่อน
 โปรดเมตตาประชาราษฎร์ทั่วหน้ากัน
 ยังการบุญชีวิตม์ของหม่อมฉัน
 ให้หม่อมฉันอย่าต้องม้วยโดยป่วยการ
 มาสำรวมร่วมจิตอธิษฐาน
 พันจากการเคืองเข็ญเช่นเป็นมา
 พระทูลหัวผู้รักจำคำข้า

ยุพราช

คารณี่! ยอดชีวา, คารณี่

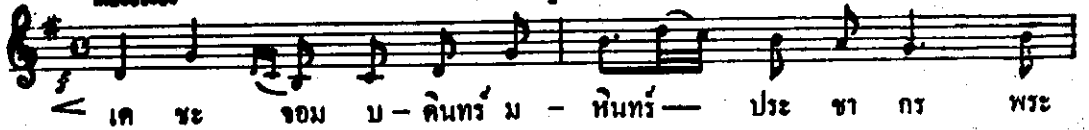
จบ

หน้าว่าง

องค์ ด

เพลงหมู่

Maestoso

เด ษะ จอม บ-คินทร์ ม - หินทร์ - ประ ชา กร พระ

ทรง ทะ นุ - บำ - รุง ห - กุง เขต นิ คม สภา - วรรณ

คุณ คัง ตา-คร ฤ แสง-ทิ-น กร แถ งาม เต็ม ทรง ประ

สาท สุข สโม - สร เหต่า งาม-ดู ะ วัน เข็น เป็นอิ ส ะ เส-

ี - เด-ชะ บาร - มี่ พระองค์ ัง ทรง-สุข ต่า วรรณ

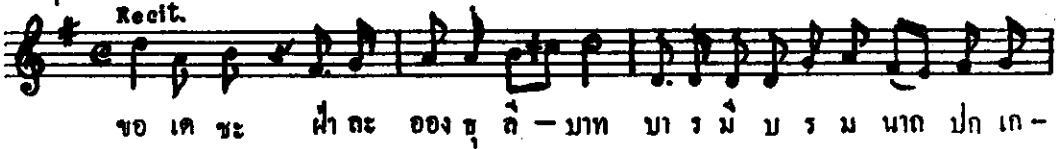
ัน - ทรง - ภา - นุ - ภาพ เพ็ช พิน บำ ราช-เหต่า อ-วันทร์ วัช คุง

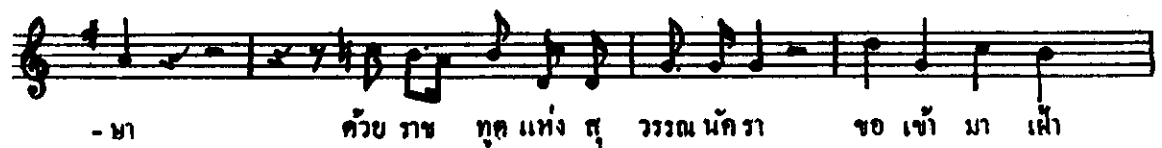
ชาติ - ถ-วาช ษั ษั ไซโย

สมเด็จพระราชมณเฑียร

Recit.

ขอ เด ษะ ฝ่าละ สอง ชุ ลี-บาท บา ร มี่ บ ร ม นาด ปด เด-

-มา ด้วย ราช ทุก แห่ง ส วรรณ นักร าช ขอ เจ้า มา ฝ่า

องค์ พระ ทรง ษั เรา บิน ค. ที่ จะ พบ ท่าน หู่ แทน ทูตแห่งแคว้นม โห-พารเพื่อน

บ้าน - โถง ฆ นำ เขา เข้า มา โดย ไว
 เรา จะ ได้ ฟัง เรื่องราว - ข่าว ส่า - ภัย

เพลงเดี่ยว

Moderato

ราชทูต

ข้า - พ - เจ้า ขึ้น ดั้ ที จะ หล น เวนทร์
 สุรบ ์ หู กรอง ใสศวรรย์ด้วย รา - ชา แห่ง ข้า พระ บาทนั้นทรงผ่อน สัน ด้วยพระ ทย์ มุ่ง ไม - ควี
 จัง ขึ้น ขอม น้อมตามความ ประ สงค์ จะ ยก องค์ ชี - ตา มา - ร ศรี ให้ หมั้น กับ
 พระ ุ - พ ราช ชัย ุ - วิ ต้อง ตาม ราช ประ - เณ - ณ์ ไบ - ภาณ มา

Recit

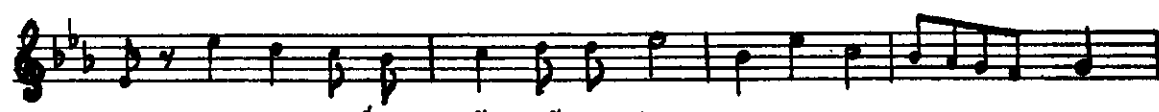
แต่ เเนอง ด้วยทวยราชทูตชาติทั้งสอง ไม่ ปรอง
 กอง ข้า หัน กัน หนัก หนา ตาม ราช แคน มี ชุก ทุก ที ไร จะ นำ

มา ชั่ง เหตุ เกศ ภัย - พาอ ทรง เห็น ควว ต้อง ค่วน ประ กาศ หมัน

ให้ ทราบ กัน ทัว ชา นินทรทุก ถิ่น ฐาน เพื่อ ระ ภัย - คับ ค - คี ที่ ร้าว

ราน คัด เหตุ การณ์ แรง ร้าย ให้ หาย ไป

(ราชา) การ ที่ พระ รา ชา ม หามิตร ขอม

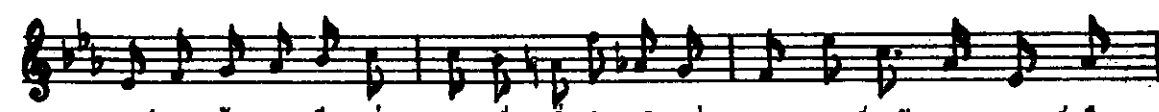
ปลง จิต เห็นงาม ตาม - ข้อใจ เรา ู้ สัก ก - เขม เปรม ฤ ทิ

Rit. และ จะ ได้

ประ กาศ เป็น ราช - การ การ ิ

วาท์ ครา นี้ จะ คี ยี่ง จะ เป็น สิ่งส่ง เสริม เพิ่ม สุข สานต์ ให้ ทวย ราษฎร์ ถิ่น

เรือง เคื่อง รา คาญ

a Tempo *Rit* *Moderato Assai*
 ซึ่ง มี ต่อ กัน แต่ กาด โบ - ราณ
 มา

(ราชินี) เรา เจ้านาย ฝ่าย ประเทศ ชัย บุ - วิ ร่วม ฤ - คี พร้อม กัน ช่วย ทรร - ษา
 ที่ บุ - พ ราช'ชาติ เรา จะ วิ - วาห์ กับ องค์ พระ ชี ตา วิ ลา วรรณ
 เพราะ จะ ได้ เจ้าหญิง ผู้ พรั่ง เพรามา ร่วมวงศ์ พงษ์ เผ่า ก - เขม สันต์

a Tempo *Moderate*
 (ปรีชา) ข้า พระบาท ขึ้น ใต้ ที่ ทรง - ชนม์ทำ การ หมั่น
 ได้ สำ เร็จ เสร็จ สิ้น ด้วย ใต้

เพราะ จะ - ช่วย - ส - มาณ ทาง การ - เมือง ให้ หาย ช้อระ - ภายเคื่อง เรือง บัด สี
 ทั้งสองชาติ จะ ร่วมรัก สา - มัค -

poco Rit *Allarghetto*
 - ใต้ เป็น สุ วรรณ บั - ก พิ ธี เริ่ม ประอง - คอง

ราชทูต ข้า ขอ น้อม คำ นมัส รับ โอง การ ที่ ฤ ษี บาด ทรง บิณ ขอม พร้อม-

ทั้ง สอง จะ ขอ นำ คำ

คำ วัธ ด้วสิ วัธ รอง ทุด ให้ ทราบ นำ ละ ออง พระ ทรง - ษั

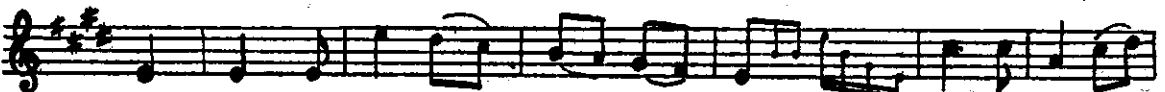
โอง กาศ นี้ ข้า มี ความ ปกั้ม

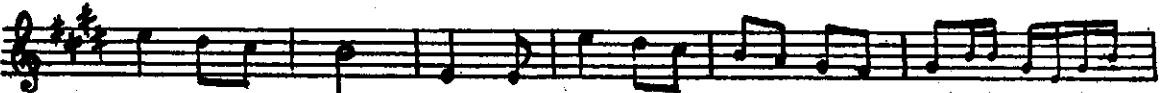
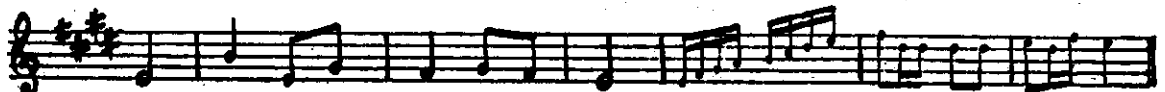
จิต ด้วสิ พระ องค์กร ทรง ฤทธิ อ-คิ สย ที่ การ

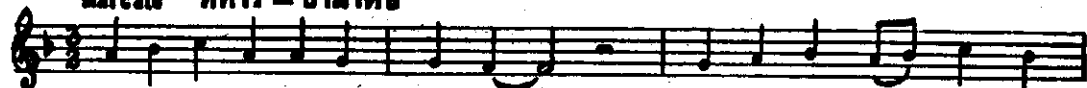
หมั้น คำ - เจริง เสร้ง โดย ไว _____ ข้า ขอขอบพระ ทัก ทั้ง สอง

องค์กร

Marcato ทหาร - อามาศย์

ข้า พ เจ้า บรร - คา เสา - นา มาศย์ - ฉ - ลอง บาท จอม - รา ชัน

สคร

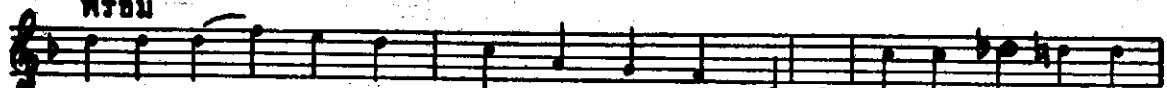

อัน สูง ส่ง - ข้า พระ บาท ใน นาม แห่ง - แห่ง อ - นงค์ -

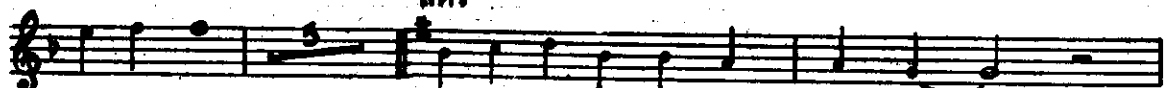
ภัก คี องค์กร ภู - ว - บ - ดินทร์ ปืน ประ ชา -

พร้อม

ขอ ถ - วาน - ความ ขึ้น คี ที่ ส่า พระ บาท - ทรง ส่า มารต แหลม หลัก

สคร

เลิศ นก หมา คำ เนิน แนว กร - ณั ค้วย ปรี ฐา -

ทหาร

พร้อม

หวัง วิ วาห์ เพอ - ประอง ของ สอง น กร - บ้อม ชัย ผล ที่ จะ หดี -

สคร

สัน คี ภาพ สัน คี ภาพ - ให้ รัน ราว วิ - พ - นา คี กว่า - ก่อน

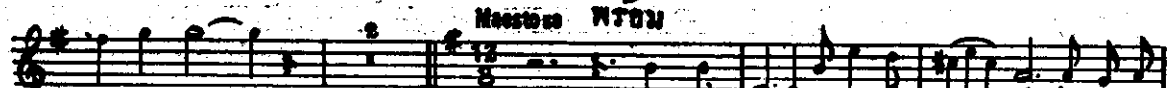
อามาศย์

พร้อม

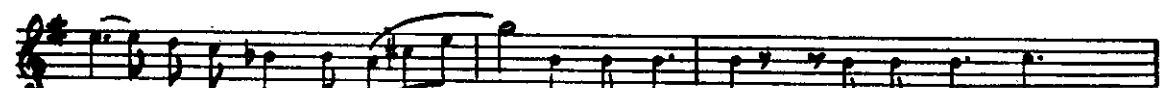

- ชัย บ - วิ จะ สดคัย สดา พร - - - - ทวย นิ - กร รัน รมย์

Marcato พร้อม

สุข สม ใจ - ข้า พระ บาท ทั้ง มวล ล้วน ชัน - - - - ชม แน่ว นิ -

ยม - คุณธรรม อัน ยิ่ง โหญ่ - - - - ขอ ประสาน พจน ช่วย อ่า นวย ชัย

ด-วาช แต่ ฤ - ว นัษ - และ รา - ณั ^{สครี} ทัง - สอง -

ทรวง นี - ร - ภัษ และ - ไร - - ทุกข์ เสา - วย - สุข ปรี เปรม ก-เสม - - -

ครี ทรวง เจริญ ชนม มาณ ชัง ชัน ทวี เณลิม วัช ชัย - บุ

ริ - - - ชั - นี - รันทร - วัช ชัย บุ - ริ ชั - นี - รันทร

ขัพระบาท ชัน คี - ที่ทรงศักดิ์จะ สม - รัก สม - ใจ ได้ สุข

สันคั โครจะสุข สุข อะ ไร ที่ ไหน กัน - ก็ ทรงธรรม จะ วิ -

วาท - นำ ชัน คี - ตรง กัน ชำม ฉัน กลับ เห็น ไม่ เป็น สุข

จะ มัว ทุกข์ ทำ ไม่ - ไม่ พอ - ที่ อัน ความ งาม เข้า หึง ชัง

มา - - ริ แต่ สิ่ง นี้ ไร เรื่อง เปลือง - - - - - ทุกข์

เรา - เพราะ เหตุ ใด เป็น เช่น นั้น - เพราะ ฉัน มี คา - ร - ณั เป็นคู่ อยู่ ก่อน

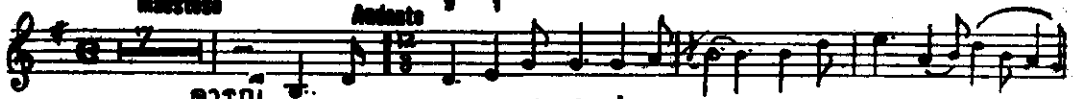

๔๘
องกท ๒

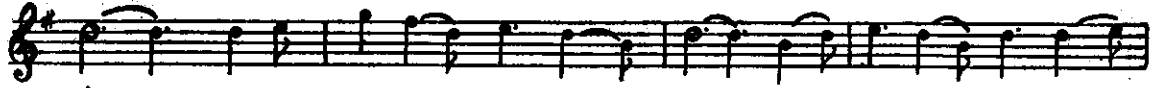
เพลงคู่ ขุพราศ์ ดารณี

Moderato

Andante

ดารณี
นำ ประ หาด ขอคชี่ วั ที่ อุปสรรค จะ แยก รัก เราสองให้หมอง

ศรี - มาพถัน เกิดตรง กับ วัน บรร ขบ ปี่ - แห่ง คี ก็ เรา ทั้งสอง ได้ ครอง

กัน - ใน ขาม นั้น ณ ที่ นี้ มี เรา สอง - นิ่ง สมอง น้ำ - คำ - จำแม่น

มัน - สอง เรา อ่อนสอง เรา ออกพลอดรำ พัน - เมี่ยมสุข สันต์สอง - ใจ ใคร จะ

ปาน - ทุกสิ่ง ที่ แวด ล้อม ห้อมเรา อยู่ - ที่ คจ คุศลัยที ภา ที่ คลา

ผ่าน - แม่ พ - ขอม คัน - นี้ มี ดอก บาน - คง ประ หินกลั่น - หวาน - เช่น กาล

เพลง - ปวง ๆ หลาบและบุบ ตา นา นา พันธุ์ - ต่างพา กัน ชู - ดอก ออกมั่ง

แปลง - เมื่อ แด เห็น ก็ คง เช่น วัน นั้น เอง - กล้ายคอย เร่ง เร้า - ช่วย - อำนวยพร

เพลงเดี่ยว ดารณี

Valse Lento

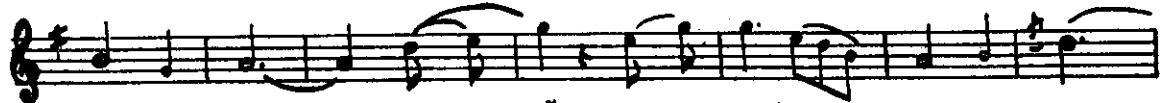
แต่ ว่า ระ คี ก็ --- ที่ เรา

สอง - ได้ ร่วม ห้อง แรก เรียง --- อยู่ เคียง หมอน - ชิ่ง เป็น

วัน ที่ ชี วั - - - - ปราศ อา - วรรณ - แสน - สุข ส - โม สร - - -

ร่วม ใจ กัน - ภาพเหล่านี้ หาก พระ องค์ - - - - จะ ทรง คิด

- เห็น ชี วิต รัก แท้ - - - - ไม่ แปร พัน - ก็ เก็บ ไว้ ใน พระ

ทัย - - - - ของ ทรง ชรรพ์ - เพื่อ นึก สิ้น - ใฝ่ บ้าง บาง เว -

ลา - ส่วน สุข ที่ หม่อม ฉันทน์ - - - - พลัน ได้ รับ - นั้น ข้อม

นับ เกิน คาค - - - - วั - ส - นาม - เป็น ไรศ คี ของ บั - - - -

ที่ ผ่าน มา - ประ หนึ่ง ว่า หม่อม ฉันทน์ - เพียงพัน - - - - ไป -

- นับ แต่ นี้ บอด ชู้ - - - - คู่ ชี วิต - จง คัง

จิต เชื้อ ชำ - - - - อย่า สง สับ - โปรด ส - ลัด คัด

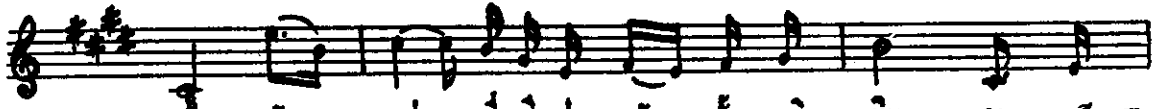
ชำ - - - - อย่า อา - ทย์ - มอบ พระ ทัย เป็น ของ ราติ เด็ดขาด เทอญ

เพลงคู่ ขุพราข ตาณ

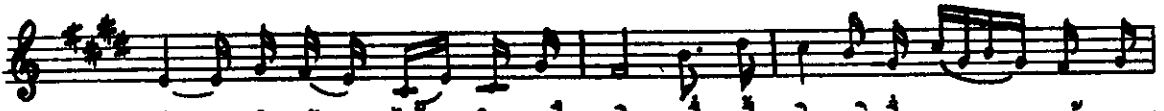
Andante

(ขุพราข) ตา - ร - ณั - พัง รุ - ใจ - ใน เค็ดว

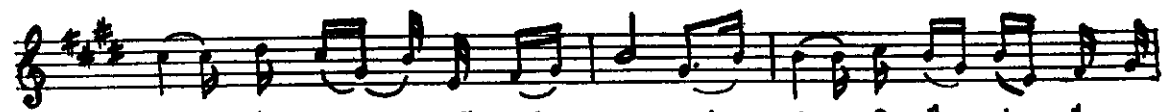
น รัก - หลอน- ที่ มี ค่อ ฉน- นั้น เ็น เ็น จะ ส -

- ถัด - ตัด ฉน - ไค - ใจ เหลือ เกิน เพื่อ เชอ เชิญหญิงอื่น เขา - - - เจ้า ครอบ

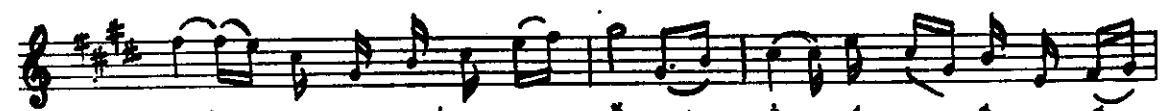
ครอง ขอด ชี - วา - - ไปรด- อย่า เจ้า ใจ - ผิด ขอ อย่า

คิด - น้อย ใจ - - ให้ หม่น- หมอง หม่อม- ฉน - มี นึก- ว่า- ผ่า ละ

- ออง จะ ไป เป็น - - คู่ ครอบของ หญิง ไค ที่ พระ

องค์ - - ต้อง วิวาห์ ใน ครอบ- นี้ ไซ้ - เพื่อ - เป็น ตา - มี นา - วิ

โหน แต่ คิด ว่า - - ขอด ชี - วิต มอม จิต - ใจ และ กาย

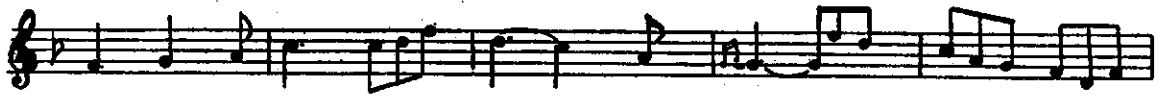
ให้ เพื่อ ขาคี ปราศ - ก ยันต์

เพลงคู่ ขุพราข ตาณ

Moderato 92

(ขุพราข) ก็ เป็น จริง - ชั่ง แท้ แน่ อย่าง ว่า - - -

แต่ หล่อน อ่า ลืม --- ระ ลึก นึก ถึง ฉันทน์ แม้ เป็น ถึง ชุ-ท-ราชแห่งชาติ

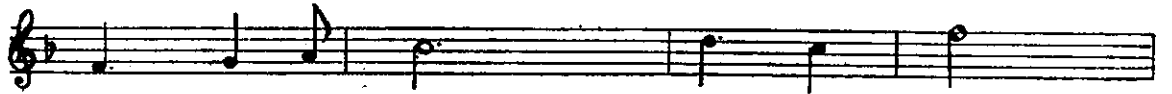
นั้น - ก็ เป็น คนเหมือนกันอย่าง ชรร-ม-ดา --- ข้อม ต้อง มี - ความ รั

ลึก - ความ นึก คิด - จะ มี ข้อม ทำ - ผิด --- จิต - ปรา - ด -

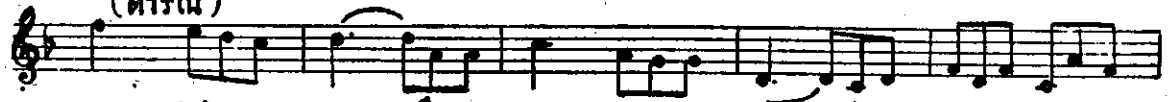

นา --- ฉันทน์ เป็น คน - มิ ไร เช่น ตู-ก ดา - จะหีบ

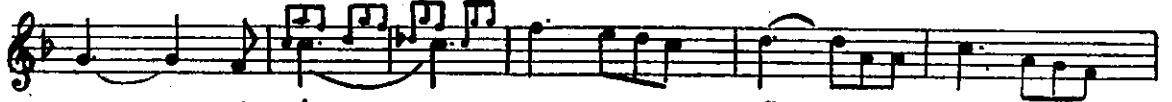

มา วาง - เล้น เห็น ผิด ที่

(คารณี่)

หาก ไม่ -- ข้อม เสียบ ส-ละ หละ-จาก รัก ก็ คง จักเกิดสงความ -

ตาม - วิ ถี --- ใน ขาม-- นั้น -- บรร-ดา ประชา-

วิ - จะต้อง เสียบ วิ-วิ อ แนก - อ --- นั้นดี เวที จะ

ข้อมให้ เลือด นองท้องแผ่นดิน - ปวงประ-ชาทั้งธา นินทรวิสน์ สุข สันต์ - เพื่อความ

สุข เรา สองใดครอง กัน - เพียงเท่า นั้น ละ หรือ - อ่า ๆ รัย

Moderato

(ยุพราช) เอ๊ะ นั่น เสียง - จ -

- บวน ปี่ ตู ราช - พระเส - คัง ประ พาส ไป หน โหน มหาคเล็ก - ขอกราบ ทุก แด่

องค์ พระทรง ชัย - จอม พ โทเสด็จ มา ถึง หน้า วัง -

Andante

มี

(ราชา) อ้าๆ ชัย ท่อ แวมมา

หา เจ้า นี้ - เพราะ ท่อ มี ชู ระ ที่ - จะ สั่ง - จงเตรียมตัว เจ้าไว้

Lento

(ยุพราช)

เมื่อ ได้ ฟัง - ให้พร้อมพรุ่งเพื่อ สู่ งาน - การ วิ วัฒ - พระนิ คาจอม ปราณ

- ประทาน โทม - ขอพระ องค์อย่าพิ โรธ โทม ตู ข้ำ ต้องขอทูลมอกบิ ด ชักมัญ -

Animato

- ชา (ราชา) เจ้าเป็นบ้า ไปแล้วหรือ เจ้า ฤ ชัย - การ วิ วัฒ ครา นี้ สำคัญ

นัก - ไม่ประจักษ์ บ้างเลย หรือ - โด - น - การ ที่ เจ้า - ป ฎิ เสาเพราะเหตุ

ไร ไม่ ใคร ทรง - เจ้า - จะ ต้อง ร้าง หย่า คา - ร - ณั

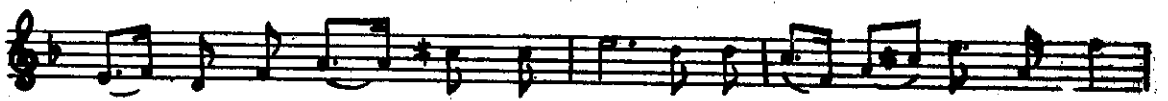
Andante 92

(สุพราช) แม่ จะ เป็น - ย - พ - ราช - ชาติ ต้า -

- คัญ แต่ หม่อม ฉันทน์ มิ ขอม - ให้ - ใคร กต ชู้ ข้ำ เป็น

คน - บ่อม ฐัก - ฐัก เส ฐัก ทั้ง กี่ มิ - ฐัก - ฐัก และ ฐัก -

ใจ หม่อม - ฉันทน์ มิ ขอม จะ ป - ฎิ บคี่ สั้ง ที่ ฐัก - สั้ง ที่ ฐัก สั้น นั

- สัย เป็น หมาก รุก - การ - เมอง - เรอง อะ - ไร

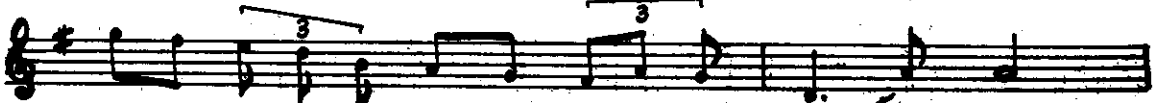
Lento

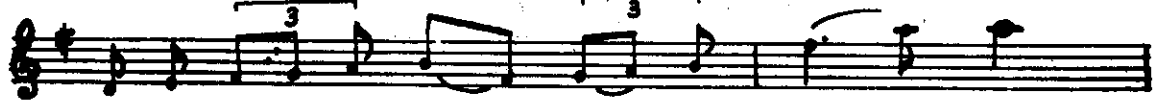
(ราชินี) ลูก ฤ - ษย์ อย่า สั้ง เสี่ยง - เกี่ยง - มิ - คา -

การ ที่ เจ้า - คิง ค้อ - ทำ - ก้อ คี่ -

ผิด - ราช ประ เภ - ณั - ยั้ง - นก หนา -

เจ้า ไม่ ควร - ค่วน ไร - ชั่ง - วา - จา -

Maestoso ๘๘ เพลง ๔ เศษ ๖/๘ ราชา วาณี สุทราวาส ปรีชา

First line of musical notation with lyrics: (ปรีชา) ขอ เคารพ หน้า ละ ของ ชู ลี มาท - บง กษ มาท ฝาก

Second line of musical notation with lyrics: เกลา์ เก - นม สันค - ไปรด ระ จับ คัม พิ โวธ เกิด - ทรง ชรรม์

Third line of musical notation with lyrics: - เพราะ มี ทาง บ็อง กัน อัน - ค - ราช

Fourth line of musical notation with lyrics: ราช ท่าน มี ทาง อย่าง ไร เว้ง - ทา ที - อย่าง มัว วั วั วั วั

Fifth line of musical notation with lyrics: ให้ เน้น - - สาย - เพราะ เรือง นี้ ก็ เป็น น - โย ฆาษ

Sixth line of musical notation with lyrics: - ซึ่ง พวก ทน ทั้ง - หลาย แนะ นำ มา - นอก จาก นั้น เป็น

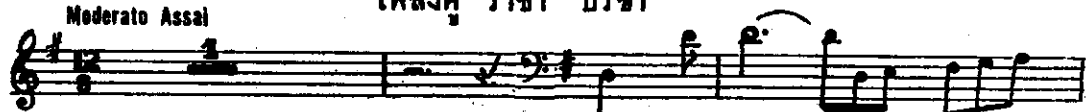
Seventh line of musical notation with lyrics: ความ คำ - - วั - ควร คำ หนี ทุก - สิ่ง ชิ่ง - หนักหนา

Eighth line of musical notation with lyrics: - ก่อน เสา - นอ เหตุ ใด ไม่ - นำ ทา - คัน ดู ว่า อุ - ป

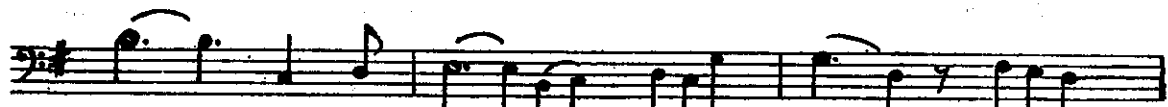
Ninth line of musical notation with lyrics: สรรค จัศ พัง มี

เพลงคู่ ราชา ปรีชา

Moderato Assai

(ปรีชา) ไม่ เป็น โร - มิ - ได้ พิษ -

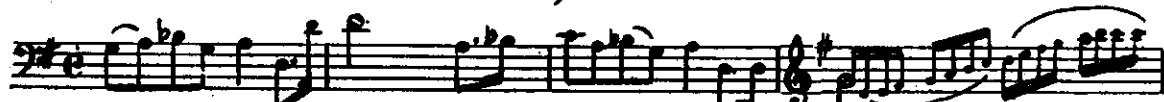
- ละ - ไม่ ควร จะ - กัง - วาดหม่นหมอง ศรี - ถึง อุ - ป -

- สรรค หนักแท้ แด - กิ มี - หน -- หาง ที่ จะ แก่ ไข - ให้ปรงคอง - แม่ มี

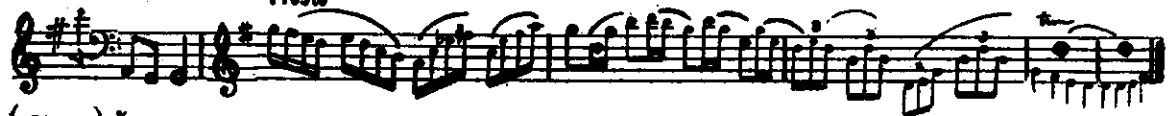

อาจ - สามารถปลอมไขน ให้ - หน่อ ทรง ชัย -- นัน กลบรับส - นอง - เล็ก กับ

นาง - ตา ร ณี ที่ทรงครอง ก็ จัก ต้องให้นาง นั้น อันตร - ธาน

Presto

(ราชา) อันตรธาน

Rit Poco Andantino

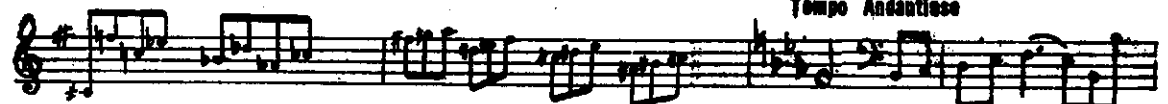

ท่านหมายความว่าอย่างไร - ด้วฉัน ยังไม่เข้าใจ - จง ไซ้ ขาน วิ ธี

Vivo

ใด - ท่าน จะ ไซ้ - ดำเนินการให้กัน อันตรธานศูนย์หาย - ไป

Tempo Andantissimo

(ปรีชา) เมื่อมีความจำเป็น - เช่นนี้

แล้ว เพื่อ ให้ ชาติห้องแห้ว - กัยก - สัย จะ มัว เต้า ย่ำ เชน เกรงตั้ง

ใด ก็ จำ ต้องลงใจ ภารทำ — ลาย

(ราชา) ฉันทพอคเอาความคิดไม่ ผิด แน่ ท่านนี่ก็แต่จะ นำเขาเอางับ ง่าย

ไม่ได้ หนะอย่างก่อกรรมทำ วุ่น วาย ฉันทไม่หมาย ที่ จะ นำ คา-ว — ณี

(ปรีชา) ข้า พระ มาหตั้ง ใจ ให้อา — มา ไปจัด ทาทางแก้ ทุก วิ-

- ถี่ เพื่อให้ เรื่อง เคื่อง เชิญ กลายเป็น คี มีให้ เคื่องฝ่า ชู ถี่ พระทรง-

(ราชา)

- ธรรม์ เอาตก ลง ฉันทจะ จำ คำ รับ รอง ท่านจะ ต้องรับ ไป แก้ให้

ฉันท ให้เรื่อง นี้ สำ เร็จ เสร็จโดย พถัน เพราะท่าน นั้น เป็น ผู้ ก่อช้อกกังวล

accel

